

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Ministry of Education and Science of Ukraine
Department of Education and Science of Zaporizhzhia Regional State Administration
Municipal Institution of Higher Education "Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy"
of Zaporizhzhia Regional Council

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції
«ОСВІТА СЬОГОДЕННЯ: ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ТА
ЄДНОСТІ»
до 30-річчя заснування наукової школи педагогіки
та психології життєтворчості особистості,
75-річчя з дня народження Івана Гнатовича Єрмакова та
100-річчя з дня народження Лідії Василівни Сохань

BOOK OF ABSTRACTS
of the International Scientific-Practical Conference
"EDUCATION OF TODAY: LIFE-CREATIVITY AS THE BASIS OF NATIONAL REVIVAL AND UNITY"
commemorating the 30th anniversary of the foundation of the scientific school of pedagogy and psychology of
personality life-creativity
and the 75th anniversary of Ivan Yermakov
and the 100th anniversary of Lidiia Sokhan

17 жовтня 2024 року
October 17, 2024

Запоріжжя, Україна
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 2 від 29 жовтня 2024 року)*

Редакційна колегія:

В. В. Нечипоренко (відповідальний редактор), доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;
Н. М. Гордієнко, доктор соціологічних наук, професор, Хортицька національна академія;
М. С. Кудінова, кандидат психологічних наук, доцент, Хортицька національна академія;
О. М. Галієва, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;
О. О. Сташук, кандидат педагогічних наук, доцент, Хортицька національна академія;
Г. Б. Глущенко, старший викладач, Хортицька національна академія;
О. В. Макаренко, методист, Хортицька національна академія.

Бібліографічні редактори:

Прохорова С. П., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;
Ковальова М. В., методист, Хортицька національна академія;
Двореченцева А. С., методист, Хортицька національна академія.

О 72 **Освіта сьогодення: життєтворчість як основа національного відродження та єдності (до 30-річчя заснування наукової школи педагогіки та психології життєтворчості особистості, 75-річчя з дня народження Івана Гнатовича Єрмакова та 100-річчя з дня народження Лідії Василівни Сохань)** : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 17 жовтня 2024 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2024. – 526 с.

Education of today: life-creativity as the basis of national revival and unity (commemorating the 30th anniversary of the foundation of the scientific school of pedagogy and psychology of personality life-creativity, the 75th anniversary of Ivan Yermakov and the 100th anniversary of Lidiia Sokhan) : Book of Abstracts of the International scientific and practical conference (Zaporizhzhia, October 17, 2024) / General editor V. Nechyporenko. – Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytsia National Academy, 2024. – 526 p.

ISBN 978-617-7929-17-7

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта сьогодення: життєтворчість як основа національного відродження та єдності» (до 30-річчя заснування наукової школи педагогіки та психології життєтворчості особистості, 75-річчя з дня народження Івана Гнатовича Єрмакова та 100-річчя з дня народження Лідії Василівни Сохань), організованої науково-педагогічним колективом Хортицької національної академії у співпраці з українськими і зарубіжними партнерами. Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних питань сучасної освіти та педагогічної науки. Представлені роботи розкривають фундаментальні засади концепції життєтворчості в українській педагогіці, її еволюцію та сучасне практичне застосування. Особлива увага приділяється життєтворчому підходу в реабілітації та соціальній адаптації, трансформаційним процесам у фаховій передвищій та вищій освіті, впровадженню парадигми життєтворчості на всіх освітніх рівнях, питанням інклюзивної та спеціальної освіти в контексті національного відродження, використанню штучного інтелекту в освітньо-науковій діяльності та психологічним аспектам трансформації особистості в соціосфері.

Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам і широкому колу фахівців суспільно-гуманітарного профілю. Матеріали конференції становлять цінний внесок у розвиток теорії та практики життєтворчості в освітньому просторі України.

Редакційна колегія може не поділяти концептуальні ідеї авторів та інтерпретаційні підходи, репрезентовані у змісті тез. Відповідальність за достовірність поданих матеріалів, наведених цитат, статистичних та емпіричних даних несуть учасники та їхні наукові керівники згідно з юридичними й етичними нормами академічної доброчесності.

УДК 37:316.612(043.2)

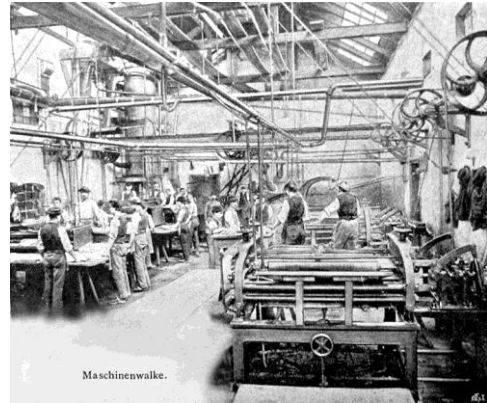
ISBN 978-617-7929-17-7

© Автори тез, 2024

© Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2024

Іл. 1. Друкований верстат Йоганна Гутенберга

Іл. 2. Друкарські верстати від J. Hückel's Söhne

Іл. 3. Друкарський верстат Miehle

Іл. 4.Прямий цифровий друк

Іл. 5.Шовкотрафаретний друк

Іл. 6. Флекс-друк

Погоріла Ірина Олегівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри біології,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна

Гурняк Оксана Миколаївна,
кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна

МІСЦЕ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА З БІОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Студентська наука, зокрема студентські наукові гуртки як засіб для забезпечення її розвитку, є важливим чинником розвитку особистості, формування її ціннісних орієнтирів у процесі навчальної і дослідницької діяльності та її самореалізації у життєтворчому середовищі навчально-виховного процесу

закладу вищої освіти, що в кінцевому результаті сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців. Науково-пошукова робота набуває значущості не тільки як елемент особистісного розвитку, а й сприяє адаптації особистості студента до умов та вимог сьогодення [1; 3].

З метою створення можливості долучитися до оволодіння складовими науково-дослідницької роботи для здобувачів вищої медичної освіти на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця функціонує студентський науковий гурток, члени якого мають можливість удосконалювати знання та практичні навички з медичної біології, застосовувати їх у подальшому під час навчальної діяльності, розвивати власний творчий потенціал, комунікативні здібності тощо. Обмін ідеями, проведення наукового пошуку, вирішення завдань творчого характеру, робота в мікрогрупах за відповідною проблематикою є елементами роботи здобувачів вищої медичної освіти в складі студентського наукового гуртка. На його засіданнях студенти, зокрема першокурсники, представляють творчі звіти, захищають проекти за результатами власного наукового пошуку. Більш досвідчені гуртківці виступають на засіданнях студентського наукового гуртка з презентаціями результатів виконаної роботи за відповідною тематикою, діляться з новими членами гуртка досвідом формулювання мети дослідження, гіпотези, підбору наукової літератури, що є одним з чинників створення атмосфери творчої співпраці науково орієнтованої молоді. Для нових членів студентського наукового гуртка кафедри біології становлять інтерес питання стосовно шляхів пошуку новітньої інформації у сучасних наукових виданнях, підходів до формулювання мети і завдань дослідження, статистичної обробки результатів дослідження, правил написання тез доповідей та оформлення до них списку використаних джерел тощо. Також корисними і цікавими є спільні засідання членів студентських наукових гуртків різного спрямування, що функціонують в закладі вищої освіти, участь разом з молодими вченими науково-дослідницьких інститутів у заходах науково-просвітницького характеру, наприклад, у проєкті «World Cancer Day» до Всесвітнього дня боротьби проти раку, започаткованого співробітниками Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р.Є. Кавецького НАН України.

Вимогами сьогодення є особистісно-зорієнтоване навчання. Воно має бути спрямованим на розвиток особистості з урахуванням чинників її адаптації до соціального середовища та набуття нею нового досвіду, зокрема дослідницької роботи, здійснюваного з урахуванням її інтересів, здібностей, нахилів.

В умовах діяльності студентського наукового гуртка здобувач вищої медичної освіти стає активним учасником наукового пізнання світу природи, процесу, що охоплює цілепокладання, планування, аналіз отриманих результатів. Уміння членів студентського наукового гуртка закладу вищої медичної освіти самостійно планувати та організовувати свою діяльність, реалізовувати поставлені цілі, критично оцінювати власні здобутки є показниками рівня та ефективності особистісно-зорієнтованого навчання. При цьому важливою складовою подальшої професійної діяльності здобувачів вищої медичної освіти є формування в них упевненості у власних силах і здібностях, самоповаги, емпатії [2; 4; 5]. Керівник студентського наукового гуртка як педагог має враховувати прагнення особистості здобувача вищої медичної освіти до створення позитивної Я-концепції (прийняття себе, відчуття самоцінності, віри у власні сили і можливості). Зусилля викладача мають бути спрямованими на розкриття творчого потенціалу у студента, на допомогу йому щодо самоорганізації, саморозвитку і самореалізації. При цьому виконувані гуртківцями завдання дослідницького характеру мають спонукати їх до діалогу з керівником та членами студентського наукового гуртка, забезпечуючи рефлексивність процесу, до якого вони долучені.

Освітній простір має бути спрямований на індивідуальний розвиток особистості здобувача вищої медичної освіти. Спільна робота в малих групах має посилювати у студента мотивацію дослідницької діяльності, розвивати вміння працювати у команді, діалогічне спілкування [2; 4; 5]. При цьому значну роль відіграє рефлексія, що полягає в осмисленні складових діяльності, зокрема актуальних проблем наукового пошуку, мети, завдань, шляхів їх реалізації, отримання результатів в межах діяльності студентського наукового гуртка. Завдяки рефлексії здійснюється самопізнання і самооцінка особистості. Обов'язковим елементом є рефлексія студента-гуртківця над власною діяльністю, а саме доцільністю пошуку, вирішенням проблеми, досягненням мети тощо. Рефлексія формується в процесі проведення самооцінки, аналізу особистих творчих та наукових здобутків та відіграє важливу роль у формуванні фахових компетентностей та розвитку критичного мислення в особистості студента [6].

Науково-дослідницька діяльність здобувачів вищої медичної освіти, якою вони займаються в рамках студентського наукового гуртка кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, сприяє підвищенню ефективності засвоєння навчального матеріалу з медичної

біології, появу в них творчих здібностей, критичного мислення, самореалізації та життєтворчості. Також студентський науковий гурток є структурною складовою в системі забезпечення професійного зростання майбутніх фахівців медичної сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайдукевич С. В., Семенова Н. П. Роль науково-дослідного гуртка в освітньому процесі. *Вісник Херсонського національного технічного університету. Соціальні та поведінкові науки*. 2022. № 4 (83). С. 185–193.
2. Єрмаков І. Г., Нечипоренко В. В., Пузіков Д. О. Теорія і практика життєвого проектування саморозвитку особистості : практико-орієнтований посібник. Запоріжжя : Вид-во Хортицького навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру, 2011. 436 с.
3. Леврінц М. І., Варга Н. І., Попик Ю. С. Розвиток дослідницької компетентності майбутніх педагогів у вищій школі: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2023. Вип. 2 (53). С. 71–75.
4. Маврін В. В. Концептуалізація педагогіки життєтворчості в українському освітологічному дискурсі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 53 (106). С. 174–184.
5. Концептуальні орієнтири та інституційна практика життєтворчого становлення особистості (міждисциплінарні суспільно-гуманітарні аспекти): монографія /за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 340 с.
6. Овдійчук В. А. Рефлексія як важливий складник критичного мислення та особливості її формування. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 67 (2). С. 137–140.

Пономарьова Галина Федорівна,

доктор педагогічних наук,

професор, ректор,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»,

м. Харків, Україна

Степанец Іван Олексійович,

кандидат педагогічних наук, професор,

проректор з наукової та інноваційної діяльності,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»,

м. Харків, Україна

СУЧАСНИЙ ЗВО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН І РОЗВИТКУ

Розвиток системи вищої освіти, особливо у період воєнного стану, ілюструє той факт, що управління нею має базуватись на реаліях сучасності, які безпосередньо й опосередковано впливають на ЗВО, спонукаючи їх підвищувати якість освітніх послуг, на відчутті своєї відповідальності за результати будь-якого виду діяльності, зокрема навчальної, наукової чи виховної, наслідки яких становлять компетентнісну освіту.

Освіта в умовах економіки знань має працювати на продукування знань, зосереджених у людині, яку слід розглядати не лише і не стільки як фактор праці, а більше як її результат. Розвиток такої освіти передбачає інтенсифікацію формування компетентностей, розвитку здібностей та визначення і нарощування набору об'єктивних життєво необхідних потреб.

Освіта є органічною частиною суспільства, а отже, тісно пов'язана з його розвитком.

У світі нинішніх трансформацій соціальної та економічної моделей суспільства, зростають і набувають впливу індустрії, що продукують послуги, основним виробничим ресурсом яких є інформація і знання. Суспільство сьогодні не лише використовує знання у різноманітних формах, але й стимулює їх створення у вигляді наукової і високотехнологічної продукції, змісту освіти для висококваліфікованих послуг, зокрема у сфері освіти.

Разом з тим освіту ми розглядаємо як відносно автономну інституцію, система якої характеризується специфічними соціокультурними ознаками та характеристиками. Єдність окремих